בס"ד

גליון ז"ך
חודש תמוז
תהא שנת
פלאי המשיח

פְּלָאוֹת עֲדוּתֶיךָ

אמרות טהורות מהגה"ח רבי יצחק פייוויש גינזבורג שליט"א

חמש מדרגות בהתקשרות

לכבוד 'יום ההתקשרות', ג' תמוז, יומא דהילולא לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, נביא בזה חלק מתוך מאמרו העמוק של רבינו שליט"א 'התקשרות לאחר ג' תמוז' – מאמר ארוך ויסודי, העוסק בדרכי ההתקשרות לרבי בכלל ולכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בפרט, ומונה חמש מדרגות בהתקשרות, כנגד חמש מדרגות הנשמה: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה.

התקשרות בלימוד ובהוראות

בהתקשרות לצדיק או לרבי יש בכללות שתי בחינות, ובפרטות חמש.

הבחינה הכללית הראשונה: להסתכל עליו וללמוד ממנו, והשניה: לקיים הוראותיו.

הבחינה הראשונה נחלקת לשלוש: א. לומדים ממעשיו הגלויים, ומנסים לעשות כמותו. ב. לומדים ממדותיו, מרגישים את המידות הטובות שיש בו, ובפרט את אהבת ישראל שמקרין ללא גבול[א], ואהבת ישראל אהובי ה' היא שלימות אהבת ה', כידוע. ג. לומדים את תורתו, ואת דרך חשיבתו.

שלוש הבחינות הללו הן כנגד הכוחות הפנימיים והמודעים של הנפש (וסודרו כאן ממטה למעלה, וממעלה למטה הריהם חב"ד, חג"ת, נהי"ם), וכנגד נר"ן (נפש, רוח, נשמה). פנימיותו של הצדיק מאירה את פניו, "חכמת אדם תאיר פניו", וכל המסתכלים בפניו, נפגשים עם פנימיותו.

הבחינה הכללית השניה, כאמור, היא קיום הוראות.

זוהי כבר התקשרות מסוג אחר. כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש כינה את הוראותיו – מבצעים, זהו אימוץ של מושג 'צבאי' וכבר מכך אפשר להירמז שרבי אמיתי חותר בהוראותיו לגלות את כח מסירות הנפש של היהודי. זוהי פניה אל מה שלמעלה מהכוחות הגלויים, אשר מטבעם מוגבלים הם. חשיפת סגולות הנפש הללו – ומכוחו של הרבי – מאפשרת שגם ההתקשרות אל הרבי תהיה אל מה שמעבר לנלמד מהופעת כוחותיו הגלויים.

ההתקשרות בבחינת קיום הוראות מתחלקת בעצמה לשתים: מדריגה אחת היא כל המבצעים עד 'מבצע משיח' ולא עד בכלל, היינו הפצת יהדות בכל ההתרחבות האפשרית. במדריגה הזאת תופסת מקום בראש הפצת המעיינות, התפשטות פנימיות התורה "להחיות עם רב". אכן, גם כשעוסקים בהפצת יהדות בלא להתייחס ישירות למשיח, גם אז המגמה הפנימית היא המשיח, הן כשמלמדים פנימיות התורה – שהרי אז עוסקים בציור השלמות הצפויה, ומעוררים חשק להגיע לזה סוף סוף – והן כשעוסקים בהגברת קיום מצוות וחיים יהודיים, לפי שבזה צוברים רוב גמור בעם, שיהווה קרקע קולטת ומפרה את בשורת הגאולה. אף על פי כן, עניין המשיח אינו ממומש אז, ופנימיות הנפש אינה 'נסחטת' ומתמצה להתקשר לפנימיותו ול'ציפור נפשו' של הרבי.

לכן יש מדריגה נוספת (**חמישית – אותיות משיחית**) בהתקשרות – הצטרפות ל'מבצע משיח'. כאן נצרכים דילוג בנפש והתמסרות מסוג אחר לגמרי, שהרי הולכים ליישם מה שעד כה היה בגדר חלום, ואפשר היה לחיות ב'מרווח נאות' ממנו.

יוצא שדווקא ההתקשרות היותר עמוקה לרבי תלויה בעזיבת ההימצאות בקרבתו, וביציאה החוצה לפעול כחפצו הפנימי. ההתקשרות הפשוטה היא בחינת 'מקום הלימודים', בו נצמדים לאישיות הגלויה ולומדים אותה, אבל אחר כך מתבגרים ו'יוצאים לחיים', ומגלים שדווקא החיים שבפועל מאפשרים להופיע את הכוחות העמוקים, ודווקא ההישלחות אליהם מחברת את השליח אל הממדים הנסתרים שבמשלח.

ההסבר הפשוט מדוע ההתקשרות דרך מילוי הוראות עמוקה יותר הוא, מפני שיש בה פחות 'אני' ויותר ביטול. בלימוד יש תמיד צד של קנין ורכישה לעצמו, וגם התאמה לעצמו, בעוד הציות הוא מאמץ לפנות את ה'אני' המוגבל ואת מה ש'מתאים' לו, ממערכת השיקולים, והתמסרות לאמת גדולה יותר. אבל יתרה מזאת: היציאה מה'לימודים' לחיים פוקחת את העינים לראות שהמציאות אינה נוטה להתאים עצמה אל האדם ואל מה שלמד – והמרחק הזה הרי מעיד הן על זרות והן על רוממות – ומתעוררת הבנה שכדי להצליח

---

* קטע קצר מתוך הספר "מלך ביפיו" לרבינו שליט"א. לרכישת הספר ניתן לפנות בדוא"ל לכתובת המצויינת באחורי הגליון.

א) ומשם תוצאות לשאר המידות, לגבורתו ותקיפותו, ולרחמנותו וכו', שהרי "חסד – יומא דאזיל עם כולהו יומין" (ע"פ זהר ח"א מו, א).

לפעול בשדה שנראה קשה כל כך, צריך להתגייס לצבא ממושמע, ולהצטרף אל מי שבעיני רוחו רואה כבר את הניצחון (גם במשמעות של **ניצוח** על המלאכה, וד"ל).

מעלותיו של משה בנגד חלקי נפשו

ניתן להבחין כבר מהאמור לעיל, כי המימד המשיחי עשוי, ואפילו אמור, לחזור ולהופיע בכל דרגות ההתקשרות. כלומר, אפשר ללמוד ממעשיו הגלויים של הרבי, אבל אפשר גם לראות איך משיחיותו עומדת מאחרי מעשיו, ואז, גם במדריגה הנמוכה יותר בעצם מתקשרים כבר לחפצו הפנימי ביותר, במילים אחרות: יש נר"ן ח"י שכולן מבחינת יחידה. המשיחיות חובקת הכל ללא שִׁיור מכף רגל ועד ראש.

אנו נלמד כאן מדרש חז"ל[ב] הבא להסביר את מעלתו ויחודו של משה בחמישה אופנים, ונקביל אותם לנר"ן ח"י מלמטה למעלה, כלומר נתבונן איך כל מדריגה בנפש מגיעה לפסגתה המשיחית. נפרוש את דברי המדרש ונעיר עליהם בקיצור (ההרחבה לא נדפסת כאן לקוצר היריעה):

"ויאמר משה משה, ויאמר הנני". אתה מוצא ב"אברהם אברהם" יש בו פסק, "יעקב יעקב" יש בו פסק, "שמואל שמואל" יש בו פסק, אבל "משה משה" אין בו פסק, למה כן? משל לאדם שנתן עליו משאוי גדול וקורא פלוני פלוני קרובי פרוק מעלי משוי זה;

המדרש מדמה את הקב"ה למי שכביכול עמס על שכמו משא גדול ממידת יכולתו לסבול, ופונה לרעו בבהילות שימהר ויקל מעליו את המשא, לכן הוא מדבר 'בצפיפות'. כוונת הדימוי, כאמור במדרש לעיל מזה, כי בסנה מגלה ה' ש"בכל צרתם לו צר", ומשתתף בסבלם של ישראל. כלומר, תחושת הנבראים את מצבם 'מבפנים' ומלמטה, בלא לדעת מה זה ועל מה זה, נוגעת לו ומזדהה אתם.

ממבט כזה כמעט "כשל כח הסבל". מי שיכול לעזור אז הוא הצדיק המסוגל לחוש עד כמה המצב חמור ונוגע לה', ועד כמה תלוי התיקון בהתגייסות התחתונים לסייע, בחינת "אין הדבר תלוי אלא בי".

דבר אחר: עם כל הנביאים הפסיק מלדבר עמהם, אבל במשה לא הפסיק כל ימיו;

כאן ניכרת מעלת משה מצד הרציפות שבאישיות, רציפות המעידה על התחברות למעיין שאינו פוסק, למקור המנביע כל הזמן חיים חדשים. הרציפות נמדדת במושגי העולם הזה (עדיין לא מדובר על העולם הבא, כמו בהמשך המדרש), מדובר על 'חיים מלאים', מעין יכולת 'להחזיק ראש' כל הזמן, בלא לסגת ולשקוע בתוך ה'אני' במובנו המצומצם עד שיהיה צורך שהקריאה בשם תעורר מחדש.

תני רשב"י: מהו "משה משה"? – לשון חיבה לשון זירוז;

פרוש זה צריך באור, שהרי בא לפרש מעלת משה על שאר אלו שנכפל שמם, ואילו ההסבר לכאורה הולם כל כפל. אמנם גם גוף הדברים צריך באור: האם חיבה וזירוז אלו שני הסברים שונים לכפל, או שיש ביניהם הצטרפות? ביחס לשאלה זו אפשר לומר כי אפשר שאמנם קריאת השם פעם אחת אינה מלמדת בהדיא לא על חיבה ולא על הזירוז, שניהם נלמדים מהכפל, אבל אחר ששמענו את שניהם מתוך כפל הקריאה, נוכל לחלק שבראשון מוטעמת יותר החיבה – הנה פונים אליך בשמך – ובשני מוטעם הזירוז – הנך שומע שאכן קוראים לך, אם כן קום והתנער.

כעת נשוב לשאלה הראשונה: יש לומר שמעלת משה היא באיחוי המושלם שבין חיבה לזירוז, בעוד אצל השאר קיים מרווח בין שתי המעלות. כביכול אצל הללו יש רגע ש'נושמים עמוק' לאחר ששמעו חיבתם, והזירוז הוא כמין התנערות מלשקוע בזה, בעוד שאצל משה יש זרימה רציפה בין חיבה לזירוז.

דבר אחר: "משה משה", הוא שלמד תורה בעולם הזה, והוא עתיד ללמד בעולם הבא; שעתידין ישראל לילך אצל אברהם, ואומרים לו: למדנו תורה, והוא אומר להם: לכו אצל יצחק שלמד יותר ממני; ויצחק אומר: לכו אצל יעקב ששימש יותר ממני; ויעקב אומר להם: לכו אצל משה שלמדה מפי הקב"ה. הדא הוא דכתיב (–זהו שכתוב): "ילכו מחיל אל חיל, יראה אל אלקים בציון", ואין אלקים אלא משה, שנאמר: "ראה נתתיך אלהים לפרעה";

כאן הרצף משקף לנו את נצחיות התורה. משה חי ומזדהה עם אמת נצחית שלא כפפה והתאימה עצמה לגבולות של זמנים ותקופות, ואינה בטלה בביטולם (התורה, גם בהכנסה לעולם הזה, 'מצליחה' להישמר מ"חוק ההפסד", אנטרופיה בלע"ז, אשר אורב לכל היצורים, ומאבד את צורתו של כל דבר, עד שבולל את הכל לכלל סתמיות אחת גדולה, ואכמ"ל).

האבות, לפי האמור כאן, הנם רק הכנה וצפייה לאמת הזאת. נקודת המוצא של האבות היא בתוך העולם, מתחילים הם בתורה שרוצה לתקן את המציאות ולגלות לה את בוראה, ומשם נכונים הם ללכת ולעלות לקראת התגלות שתעשה את ה' עיקר, תהיה המציאות אשר תהיה, עולם הזה או עולם הבא. כלומר, אם יש פסק, הקריאה אליך בשמך מתחשבת בך, מדודה לך לפי מידתך ונתפסת אצלך לפי מצבך, וממילא 'תדמיתו' של ה' עוברת תהליך עיצוב לפי המסגרות שאתה נתון בהן, ורק על גבי זה באה פתיחה לאופקים חדשים. אבל אם אין פסק, פירושו שיש יכולת לקרוא לך כמשוחרר מהזמן והמקום בהם אתה נתון, וההנחה היא כי הנך כלי פתוח לאלקות כמו שהיא. לכן משה נקרא כאן אלקים, על שם יכולת ההצטרפות שלו, ללא עכבות ותרגומים, אל האלקות הזורמת־פורצת דרכו.

יושם לב כי כאן המדרש עובר לאבחן את מדרגת משה כפי שהיא שייכת לעולם הבא, וגישה זו ממשיכה גם במדרגה הבאה, עולם הבא הוא בחינת "הנסתרות להוי' אלקינו", העולם בו מתגלים הכוחות שכעת הם רק בבחינת מקיפים נעלמים. הבחנה זו תואמת את גישתנו כי חמשת ההסברים כאן הם כנגד נר"ן ח"י, שלשה הראשונים כנגד האור הפנימי – הכוחות המודעים שבנפש – ושניים אחרונים כנגד מקיפי החיה והיחידה.

ר' אבא בר כהנא אמר: כל מי שנכפל שמו הוא בשני עולמות.

גם כאן יש להתפלא, כמו במדרגה השלישית: לכאורה מדרגה זו תואמת את כל אלו שנכפל שמם, כולם שייכים לשני העולמות, פעלו גדולות בעולם הזה, ובודאי מרגישים בני בית בעולם הבא. ושוב נאמר, כמו במדרגה השלישית, כי מי שאין פסק בשמו אוחז ברצף בשני העולמות כאחד, בעוד אצל האחרים אלו שתי תודעות הנדחקות זו מפני זו, ואכמ"ל.

ב) שמו"ר ב, ו.

חושי החודשים וביאורם בחסידות

עבודת חודש תמוז – תיקון חוש הראיה

בתורת הקבלה מבואר (ספר יצירה פ"ה מ"ז־מ"י) כי האדם ניחן בשנים־עשר חושים (כאשר חוש אינו דווקא אמצעי לחוש משהו, כמו שמיעה או ראיה, אלא כל 'כשרון', זיקה לדבר מסויים נקראת 'חוש' בו), והם מקבילים לשנים־עשר החודשים.

החוש השייך לחודש תמוז הוא **חוש הראיה**. חוש הראיה הוא הראשון מבין י"ב חושי הנפש (אחרי חושי ה'דיבור', ה'עיון' וה'הילוך' שנלמדו בגליונות הקודמים) שהוא גם אחד מחמשת 'חושי הגוף'. אכן, מדובר בחוש הפיזי הראשי והחזק ביותר שלנו, שמביא לאדם הרואה נתונים ומידע ללא־סוף על סביבתו.

אך יש להדגיש, שכאשר מדברים על חוש הראיה כאחד מחושי־הנפש, אין אנו עוסקים רק ביכולת הקליטה החזותית שלנו אלא בעמוק הרבה יותר: האופן בו אנו מסתכלים על המציאות ומתייחסים למה שאנו רואים. למעשה, חלק גדול מפיתוח חוש הראיה הנפשי כרוך במיעוט חוש הראיה הפיזי, בסיגול היכולת לא להסתכל על חיצוניות הדברים אלא לפתח ראיה אמתית, החודרת עומק העניין ולא מסתפקת בראיה שטחית, 'פני השטח'.

מצוה מדאורייתא, הבסיסית ביותר בנוגע לחוש הראיה, אומרים אנו מדי יום ביומו: "ולא תתורו אחרי... עיניכם אשר אתם זנים אחריהם" (במדבר טו, לט). פסוק זה מתאר את העינים כרצות מטבען החוצה ומבקשות להובילנו אחריהן, ומורה לנו לא לשעות לקריאתן. הטעם הוא, שמראה העיניים מסיט אותנו מן הדרך: הוא מדרדר אותנו להתעסקות בתאוות, ובעומק – בחיצוניות. כך אמרו חז"ל על שמשון, שפגמו הוא בכך שהוא "הלך אחר עיניו".

התיקון להליכה **אחר** העינים הוא **הולכת** העיניים – סיגול היכולת לנתב את המבט מחיצוניות הדברים אל פנימיותם, מהגוף אל הנשמה. הולכת העינים בנויה בראש ובראשונה מהימנעות מראיות אסורות. אי־ההסתכלות מעדנת את המבט, משיבה לו את הזכרון הבריא והפשוט בנפשו של יהודי, שהנשמה היא העיקר והגוף טפל לה.

גם כאשר מדברים עם אדם, השונה בחיצוניותו, יש להתמקד בפניו, שאינן אלא השתקפות של פנימיותו. על שלב זה של תיקון הראיה אמרו חז"ל, "כל מי שרואה דבר ערווה ואינו זן עיניו ממנה, זוכה להקביל פני השכינה" (ויקרא־רבה אחרי־מות כג, יג). היכולת לראות דברים מבלי להסתכל עליהם מעדנת את הראיה עד למצב בו היא כמו רואה את האור האלוקי השוכן במציאות.

מדרגת ראיית הנשמה מגולמת בביטוי שנאמר בהקשר למעמד הר סיני, "וכל העם רואים את הקולות" (שמות כ, טו). המראה הוא של הגוף, אבל הקול – היכולת לבטא – מבטא את הנשמה, את הפנימיות. אם־כן, ראיית הקולות היא מדרגה גבוהה בו הנשמה נחווית על ידינו בעוצמה, בחיות ובשלמות השקולות לראייה.

הקשר של חוש הראיה לחודש תמוז ניכר בכך שביום י"ז בחודש תמוז התרחש (מתחת הר סיני, בו תוקנה הראיה, "רואים את הקולות" כנ"ל) חטא העגל, ובעקבותיו שבירת הלוחות הראשונים בידי משה. חטא העגל מסמל יותר מכל את הנסיגה לראייה חיצונית: הוא נבע מאי־יכולתם של עם־ישראל להתמודד עם 'היעלמותו' המתמשכת של משה רבינו, והדחף להחליף אותו בפסל היה מחמת תאוותם של החושים לראות ולהרגיש את אלקיהם. ויש להסביר לפי דברי המפרשים על הפסוק האחרון בתורה – "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל" (דברים לד, יב) – כי הוא מדבר על שבירת הלוחות. בחסידות מוסבר שהביטוי "עשה משה לעיני כל ישראל" פירושו שבשבירת הלוחות משה עשה לעיניהם של ישראל תיקון: הוא שבר את ראייתם החיצונית לטובת ראיה פנימית יותר.

[גם השבט השייך לחודש תמוז (וממילא לחוש הראיה), הוא שבט ראובן – ששמו הוא לשון ראיה, "רְאוּ בֵן", ואכמ"ל.]

דברי חכם חן

אוצר קצר – מתוך דברי רבינו שליט"א

תיקון בין המצרים

בין י"ז בתמוז לתשעה באב ישנם כ"ב ימי "בין המצרים" (כולל תשעה באב עצמו) – כנגד 22 אותיות הא"ב בנוסח הווידוי – "אשמנו, בגדנו וכו'". בכל יום מתקנים חטא אחד מסיבות החורבן. י"ז תמוז עצמו הוא בסוד ה־א הפשוטה שלפני האותיות, בבחינת "לא הביט און ביעקב" שלפני הווידוי. 22 ימי בין המצרים מתחלקים ל־13 יום בתמוז, כנגד י"ג מדות הרחמים שנאמרו לאחר חטא העגל, שארע בי"ז בתמוז, ו־9 ימים באב, כנגד ט' מידות של רחמים שנאמרו לאחר חטא המרגלים, שארע בתשעה באב. בימים אלו מתקנים את שני החטאים הללו.

באהלי צדיקים

ב"ק אדמו"ר הריי"צ
מליובאוויטש נ"ע | הג הגאולה
ויום ההולדת – י"ב-י"ג תמוז

בין רבי להסיד

בשנת תש"ז, שנתיים אחרי סיום מלחמת העולם השניה, הגיעה הרבנית חנה שניאורסאהן – אמו של הרבי מליובאוויטש – לפריז שבצרפת, על מנת להמשיך משם לארה"ב בכדי לשהות לצדו של בנה. היה זה אחרי שנים ששהתה בגלות לצד בעלה, רבי לוי יצחק שניאורסאהן, גלות ממנה לא חזר.

הרבי, שעדיין היה רק חתנו של הרבי הריי"צ, נסע לקבל את פני אמו, אותה לא ראה שנים, וללוות אותה בדרכה לארה"ב. הרבי שהה בפריז מספר חודשים עד להפלגה המיועדת ובמשך הזמן הזה ניצלו חסידי חב"ד בפריז את ההזדמנות ובקשו מהרבי להתוועד איתם. באחת ההוועדויות, בקשו כמה מהחסידים מהרבי שיעורר רחמים אצל השוועד שלו, הרבי הריי"צ, שיצליחו להשיג ויזות כדי שיוכלו לצאת מצרפת ולהגיע לאמריקה. הרבי הסתכל על החסידים – חסידים חשובים מאד – הרבי קצת חייך לשמע דבריהם ואמר, אתם חושבים שמישהו צריך להזכיר לרבי לחשוב עליכם לטובה ולעורר עליכם רחמים רבים? אספר לכם סיפור שהיה. עקב המאסר והיסורים האיומים שעבר הרבי הקודם אצל הקומוניסטים – שם נגזר עליו דין מות, כידוע, השליכו אותו והתעללו בו מאד – הרבי הריי"צ חלה. היתה תקופה מסוימת בארה"ב שכל בקר נבנסה אחות לחדרו של הרבי להזריק לו זריקה. זה היה בשעה מדויקת – שבע בבקר על השעון. הרבי הקודם ישב מוכן ומזומן ליד השולחן שלו, האחות דפקה ונבנסה ונתנה את הזריקה. פעם אחת, מספר הרבי, היא הגיעה דקה לפני שבע ודפקה כדרכה על הדלת, ואף אחד לא ענה. היא חכתה עד שבע, חשבה שהקדימה דקה, והמשיכה לדפוק – ועדיין לא ענו לה. היא פתחה את הדלת ונבנסה בעצמה, ופתאום רואה שהרבי לא כתמיד – שהוא יושב עם הפנים כלפי הדלת כשהוא ערני לגמרי – אלא יושב עם הגב לכניסה, עיניו סגורות ונראה שהוא כלל לא נמצא כאן. האחות נבהלה מאד, ומיד קראה לבני הבית – לאשתו של הרבי וכו' – וכולם נבהלו, עד שהזעיקו את הרבי שיגיע מהר. הרבי הגיע, ראה את המצב של השוועד, אבל לא נבהל כלל, ורק הרכין את ראשו כלפי הפה של השוועד ושמע שהוא אומר בשקט את שירת הים בטעמים. הרבי אמר לאחות ולבני הבית שהכל בסדר גמור ולא צריך להבהל, רק להמתין בסבלנות. כעבור זמן מה הרבי אכן התעורר מאיפה שהיה וחזר לתפקד כרגיל. באותו לילה, שתים עשרה שעות אחר כך, קבלו טלגרמה מרוסיה או מפולין שהיתה קבוצה של חסידים שהיו צריכים בסכנת נפשות לעבור את הגבול, ואם היו תופסים אותם זה היה פיקוח נפש ממש. באותו זמן שהצליחו בעזר השי"ת – היתה להם סיעתא דשמיא גדולה – לעבור את הגבול בשלום, זו היתה בדיוק השעה שהרבי היה בדבקות ואמר "אז ישיר" בשקט.

כך, מסיים הרבי את הסיפור לחסידים בפאריז, תדעו לכם שהרבי נמצא ביחד עם כל אחד, ובפרט עם החסידים הקרובים – הוא בדבקות עמם כל הזמן, ובמיוחד בעת צרה. כשמישהו מהחסידים נמצא בצרה הרבי איתו ביחד, ומעורר עליו רחמים, כאילו אוחז בידו בכח ומוציא אותו מהצרה.

זה סיפור של התקשרות ודבקות של הצדיק באנשים שלו. כמובן, כל יהודי יכול מיד, ברגע אחד, להמנות על חסידיו של הרבי. יש כאן דבקות למעלה מטו"ד, בין הרבי לחסידים. יש כאן אמנם מחשבה, כתוב שהרבי חושב על החסידים (ולא רק מתפלל עליהם), וחוץ מכך שמרגיש אותם ויודע מה קורה עמם, יש כאן גם הרבה יותר מזה, הכח למשוך אותם ולהוציא אותם במחשבתו, אבל זו לא חשבה שכלית כלל וכלל. כמובן שהרבי עושה זאת על ידי כך שמעורר רחמי שמים שלא יתפסו ושתהיה סיעתא דשמיא למעלה מדרך הטבע.

אם הסיפור הזה מסופר בסגנון זה, שאין צורך לעורר רחמים רבים אצל הרבי, כי בלאו הכי דבוק וקשור בעצם עם החסידים, נסביר עוד נקודת עומק על דרך הקבלה והחסידות. לעורר רחמים רבים על מישהו זה לעורר את סוד הדיקנא, להגיע לדיקנא קדישא דאריך אנפין – יג מידות הרחמים של הכתר – שם זה המקור של 'רחמים רבים'. כשצריך לעשות נס, למעלה מהטבע, צריך את ה'רחמים רבים' של הכתר, ולא די ברחמים זעיר אנפין.

המשכה למטה, והשפעה מלמעלה

אם הרבי צוחק כך על בקשת החסידים שהוא יתווך ויעורר רחמים רבים, סימן שלפי החוש שלו ברבי הקודם – ואם יש מישהו שיש לו חוש ברבי הקודם, זה בודאי הוא – המקום ממנו באה ההצלה זה מקום שגם יותר גבוה מהדיקנא דא"א וגם המקור שלו. לפי הקבלה ל־יג תיקוני דיקנא יש שני מקורות (ובשביל להבין בדיוק צריך ללמוד כתבי האריז"ל לעומק) – 'מוחא סתימאה', הטעם הכמוס של הכתר, 'כח המשכיל' בלשון החסידות, וגבוה מכך, הכתר של הכתר, ה'גלגלתא', 'אהבה רבה' או 'חפץ' שלמעלה מרצון סתם.

כאן, בסיפור הזה, איך שהוא מסופר, מרגישים את החיבור בכתר בין שתי הבחינות האלה – זה שהרבי חושב עליך, המחשבה שלו באה מ'מוחא סתימאה', וזה שהוא חושב מתוך אהבה רבה, ולא רק חושב אלא אוהב אותך באהבה אין סופית, והאהבה האין סופית של הרבי זה בעצם היד ימין שמסוגלת להגיע אליך. כל יד ימין היא חסד, אבל יש את יד ימין של זעיר אנפין, עליו נאמר "וימינו תחבקני" – בקירוב מקום, ויש את יד ימין־חסד דעתיק המתלבש בגלגלתא דא"א, יד חובקת עולם.

ככה זה לצייר רבי, כמו בסיפור הזה, שהוא מוציא אותך מהגלות ומסכנת המוות עם יד ימין האין־סופית שלו, ותוך כדי שהוא מרוכז כולו ונמצא בהתפשטות הגשמיות (כפי שרואים בסיפור הזה), שאינו כאן אלא יחד עם החסידים (זו לא רק טלפתיה, אלא הרבה מעבר לכך. הרבי בעצמו נמצא שם עם החסידים, ידו חובקת אותם, וכך הוא מוציא אותם). שתי הבחינות של 'חפץ חסד' (התלבשות חסד דעתיק בגלגלתא דאריך), יחד עם היכולת להתקשר מרחוק, בחשיבה נעלמת, אלו שני מקורות יג תקוני דיקנא, משם נמשכים הרחמים הרבים.

נערך ע"י תלמידים – לא מוגה. טל' – 054-8425801. לפניות ותגובות, לתרומות להוצאת העלון, ולקבלת העלון בדוא"ל: ozby208770@gmail.com
להאזנה לשיעורי וניגוני רבינו שליט"א: 079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח ליידים כשרים. להצטרפות לקבלת השיעורים בדוא"ל פנו אל: itiel@pnimi.org.il